

Lena Nessel

1939-2011

Utställning med bredd och klass

SA.20.282

Det mesta av vad Sala kan uppvisa i konstvåg trängs från och med i morgon om utrymmet på Aguéli-museet.

Då är det nämligen vernissage för den utställning som för ett par veckor sedan visades i Enköping, sam-

tidigt som enköpingskonstnärerna ställde ut sina verk här i Sala.

Det är en synnerligen representativ exposé med både bredd och kvalitet. Ett 100-tal verk i skiftande tekniker; olja, akvarell, grafik och textil för att nämna några, försvarar kreativiteten hos Salas konstnärer.

Att presentera hundra verk i några tidningsrader är en omöjlig uppgift, lika så att i en artikel ge en rättvis bild av 17 konstnärer.

Vi nöjer oss därför med att räkna upp utställarna, göra ett axplock ur den omfattande produktionen och överlåta åt konstpubliken i Sala att själva gå och bedöma utställningen.

De 17 konstnärerna är: Johan Tibbelin, Carl-Olov Pettersson, Anick Baroh, Gudrun Folker, Margaretha Björdin, Rolf Paulsson, Bo Svärd, Bertil Andersson, Olle Eriksson, Bo Åke Adamsson, Sixten Engberg, Gösta Södergren, Bengt Kullander, Inga-Lisa Stadling, Kåge Bergman, Lena Nessel samt Karl-Otto Modin.

Färgharmoni

Utställningen har kompletterats med fem konstnärer sedan den kom från Enköping. Som vi tidigare berättat fanns 12 bildskapare med från början.

Lena Nessel, exempelvis, deltog inte i grannstaden. I Sala får vi emellertid se en textiltvävnad, köksinteriör hållen i dova färger samt i

kontrast till denna ett par akvareller i livsbejakande kolorit.

Kåge Bergmans akvarell-landskap med mjukt ljusskimmer och en färgharmonisk intensifierar landskapets närvaro och förtrogenhet hör också till utställningens skönhetsupplevelser.

Ej till salu

Inga-Lisa Stadlings pastellporträtt förtjänar också ett omnämnande. Sorgsna ögon i transparenta ansikten blickar från de stora dukarna. Detta är konst som tyvärr inte är till salu. Porträtten är beställningsjobb och endast tillfälligt utlånade för att vi helt hastigt ska ha tillfälle att njuta av dem.

Sixten Engbergs kubistiska målning där verklighetsåtergivningen undertrycks till förmån för självständiga konstruktioner, brutna linjer och färgfält torde intressera många.

Detsamma gäller Anick Barons mångbottnade i symbolismen förankrade verk. Raffinerat gåtfulla skapelser med en psykologisk innebörd och där förmedlingen av sin-

nesintrycken sker via alkemiska symboler. Men också en vacker, skir konst att älska och ta till sitt hjärta.

Höjdpunkterna

Karl-Otto Modins lätt impressionistiska naturmotiv där de korta penseldragen bidrar till neoneffekten är liksom Bo-Åke Adamssons och Bo Svärds teckningar välbekanta för salapubliken. Dessa hör till utställningens höjdpunkter och kräver inget närmare presentation i hemstaden.

Rolf Paulssons etsningar "Fursten", I, II och III, förtjänar ett eget kapitel men får som i början nämnts bero av utrymmesskal.

Utan några som helst kvalitetskrav begärde konstföreningen in taylor för denna utställning men fick i verk med en bredd och klass man inte ens vågat drömma om.

På söndag är det alltså vernissage och utställningen öppnas då av konstföreningens ordförande Bo Kallerman. Irene Malm och Kurt Sundström bidrar med musik.

Maire Nylund

Dagens Nyheter 29 juni 2011:

Lena Nessle

Lena Nessle har avlidit vid en ålder av 72 år. Närmaste anhöriga är barnen David, Tove och Frans med familjer.

Lena föddes 1939 i Göteborg, men växte upp med tre syskon i en arkitektfamilj i Djursholm. Hon utbildade sig vid Konstfack, först på Reklam och bokhantverk, sedan Textil.

Hon gifte sig tidigt och fick fyra barn, men miste en son i en trafikolycka.

Lena blev vida känd för sina handböcker om stickning, vävning och målning på gammalt vis. Under många år bidrog hon i tidningarna Vävmagasinet och Hemslöjden med artiklar om slöjd och hantverk, illustrerade med egna teckningar eller fotografier.

Hennes inriktning på teknik och framställningsformer inspirerade hennes många läsare att praktisera själva. Det hon förmedlar om indigo, ikat och shibori bygger delvis på Gösta Sandbergs material, men ges internationell aktualitet.

Hon ledde även hundratals kurser. Lena var en viktig folkbildare och 2001 mottog hon Svenska hemslöjdföreningarnas riksförbunds förtjänstmärke i guld.

I Sala var Lena och dåvarande maken Olle entusiastiska drakflygare och de gjorde flera resor tillsammans. Lena reste senare på egen hand runt hela världen för att studera olika hantverk och samla in utsökta textilier. Indonesien var hennes favoritland.

Vid 61 års ålder krönte hon sin yrkesbana med en intendentstjänst på Textilmuseet i Borås. Där ordnade hon bland annat viktiga vandringsutställningar om textilfärgning.

Byggnadsvård var ett annat av Lenas intressen. Familjen flyttade runt och i varje bostad fann hon ett renoveringsobjekt. Efter att ha återvänt till Göteborg 1996 tog hon sig an en gammal stuga i Slottsskogskolonin. Både stugan och trädgården väckte beundran. Även som byggnadsansvarig i styrelsen gjorde hon en insats.

Lena var bokslukerska och missade ogärna någon av läsecirkeln Pionens sammankomster.

Lena var oerhört mångsidig, viljestark och arbetsam – en färgstark person, som gjort en unik kulturinsats – en inspirerande och generös vän. Vi är många som bevarar henne i ett rikt och ljust minne.

Marianne Erikson

Eva Ullstadius

Sala Alehanda 28 september 2011:

Lena Nessel, med passion för gamla hantverksmetoder

Lena Nessel, Göteborg, har avlidit i en ålder av 72 år. Närmast sörjande är barnen David, Tove och Frans Daniel samt syskonen Pär, Sara och Joe med sina respektive familjer.

Lena föddes i Stockholm som det tredje barnet till funktisarkitekterna Sune och Ragna Lindström, in i ett designat hem utan vare sig pynt, dekorationsmåleri eller ”onödigt krimskrams”.

Det var en brist som födde en törst som bidrog till ett livslångt intresse. Hon var tidigt teckningsbegåvad och hade en gudomlig handstil. Endast sjutton år fick hon uppdraget att illustrera Carl-Bertil Agnestigs vitt spridda Vi spelar piano 1.

På Konstfack träffade hon Olle Nessel, som hon var gift med åren 60-96 och med vilken hon fick fyra barn. Hon gick även Lärarhögskolan och tog en fil. kand. i konstvetenskap och etnologi.

Hennes skicklighet i att analysera gamla hantverkstekniker var enastående och nyfikenheten på hur saker egentligen är gjorda förde henne till många ställen och avkrokar, i Sverige och utomlands, för att träffa slöjdare och konsthantverkare och studera deras arbeten på plats, vilket resulterade i mängder av nya insikter och ett unikt bildarkiv. Hon var en skicklig fotograf, framhävde alltid den väsentliga informationen i bilden och var aldrig estetiserande för sakens skull.

Lena gjorde flera utställningar och skrev mängder med artiklar, katalogtexter och trettioalet fackböcker om dekorations-, schablon- och ådringsmåleri, stickning, virkning, vävning, växtfärgning, broderi, spånslöjd, papperslöjd, med mera.

Hon hade ett passionerat intresse för ikat, den äldsta och i världen mest förekommande metoden att skapa komplicerade och raffinerade mönster i vävnader, och där blev hon en verklig expert. Till hennes största bedrifter måste räknas fullbordandet av den ikatbok som hon och vännen Gösta Sandberg påbörjade strax före dennes död. För detta ändamål företog hon ett tjugotal resor till Latinamerika, Afrika, Japan, Indien, Indokina, Central- och Sydostasien, samt framför allt till Indonesien, där hon sade sig ha sitt hjärta och dit hon ledde flera ikatresor, missionerande om sitt ovanliga intresse för andra.

Hantverksböckerna, med sina grundliga beskrivningar och ibland för fackböcker unika information, präglas av ett ovanligt personligt och inspirerande tilltal som gör dem efterfrågade på antikvariat och bibliotek. Där andra fackboksförfattare inte kan motstå att framhålla sin expertis förmedlade Lena bilden av att det som verkar svårt i själva verket är enkelt. Hon var dessutom både orädd och viljestark, tvekade inte att ta sig an stora och svåra projekt, vilket gav andra mod. Hon fick många tacksamma läsarbrev, den japanska beundrarposten hyllade hennes ”glorious knitting”. De stickade plaggen, så väl de med fria motiv som de traditionellt men komplext mönstrade, var renodlade konstverk.

Lena var ödmjuk och opretentiös, kunde för sina otaliga kurser, föredrag och böcker nöja sig med minimala arvoden och ville inte kallas konstnär. Hon älskade att samla släkt och vänner i sitt vackra hem för spel, lek, hantverk, härliga middagar och långa och intressanta samtal. Vi minns en vänfast, ärlig och nyfiken själ med stort hjärta och ovanlig begåvning.

Ana Durán, Lisa Bengtsson Moon, Anders Friberg, Andreas Ågren, Katarina Sperling, Eva Myrdal

Sydsvenskan 1 november 2011:

Skrev över 30 böcker om hantverk

Lena Nessle, 72 år, Göteborg, har avlidit. Hennes närmaste är barnen David, Tove och Frans Daniel samt syskonen Pär, Sara och Joe med respektive familjer.

Lena Nessle föddes i Stockholm som tredje barn till funkisarkitekterna Sune och Ragna Lindström.

Lena var en mycket duktig tecknare och hade en gudomlig handstil. På Konstfack, där hon träffade Olle Nessle som hon var gift med åren 1960–1996, visade hon en enastående skicklighet i att analysera gamla hantverkstekniker.

Nyfikenheten på hur saker var gjorda förde henne till många ställen och avkrokar för att träffa och studera slöjdare och hantverkares arbeten på plats.

Hon hade ett passionerat intresse för ikat, den äldsta och mest spridda metoden att skapa komplicerade och raffinerade mönster i vävnader. Hon gjorde ett tjugotal ikatresor till Latinamerika, Afrika, Japan, Indien, Indokina, Central- och Sydostasien.

Lena gjorde flera utställningar och skrev mängder med artiklar, katalogtexter och dryga trettioalet fackböcker om stickning, vävning, dekorationsmåleri och andra hantverks- och slöjdtekniker. Unika bildarkiv vittnar om en mycket skicklig fotograf som alltid framhävde den väsentliga informationen i bilden.

Hantverksböckerna, med sina grundliga beskrivningar och ibland för fackböcker unika information, präglas av ett ovanligt personligt och inspirerande tilltal. Hon var dessutom både orädd och viljestark, tvekade inte att ta sig an stora och svåra projekt, vilket gav andra mod. Hon fick också många beundrande läsarbrev, bland annat om de stickade plaggen som var renodlade konstverk.

Lena var ödmjuk och opretentiös. Hon kunde för sina otaliga kurser, föredrag och böcker nöja sig med minimala arvoden och ville inte kallas konstnär. Hon älskade att samla släkt och vänner i sitt vackra hem för spel, lek, hantverk, härliga middagar och långa samtal. Vi minns en vänfast, ärlig och nyfiken själ med stort hjärta och ovanlig begåvning.

Ana Durán Lisa Bengtsson Moon Anders Friberg

Syskonskaran 1949 vid villan i Djursholm, i bakre led: Joe, Sara, Pär, Lena; framför dem kusinerna Susanne och Jesper Jørgensen

Böcker och artiklar av Lena Nesselé:

- Jeans och blåa naglar - en bok om indigo.* Text & foto Lena Nesselé. Östasiatiska Museet/Textil Museet (2006).
- Väva efter gamla mönster på fyra skaft.* Text, foto & illustrationer Lena Nesselé. ICA Bokförlag 2003.
- SHIBORI Vad är det?* Skrift av Lena Nesselé, Textilmuseet Borås. Responstryck, Borås, 2003.
- Blommande allmogemåleri* av Lena Nesselé. Ica bokförlag 2002.
- Måla där hemma - En bok om nya och gamla material och målningstekniker.* Lena Nesselé. Ica. 1999.
- Ikat - gränslösa mönster.* Gösta Sandberg och Lena Nesselé. Rabén Prisma 1998.
- Så målar jag möbler.* Lena Nesselé. Rabén Prisma. 1997.
- Sjabloner med tradisjoner.* Lena Nesselé, översatt till norska av Bjørg Larsen Rygh. Orion 1997.
- Sablonimaalaus, perinteisiä malleja.* Lena Nesselé, översättning till finska Pirkko Niemistö. Porvoo: WSOY 1997.
- Schabloner med traditioner.* Lena Nesselé. ICA 1996.
- Hårfint från Våmhus - ett samtal med Nina och Ulla Sparr.* Artikel av Lena Nesselé i Hemslöjden 1996:1.
- Skönt målat - Dekorationsmåleriet genom tiderna.* Lena Nesselé, Pontus Tunander. ICA Bokförlag. 1995.
- Old Swedish quilts.* Åsa Wettre. Foto Lena Nesselé. Interweave Press 1995.
- Medeltida bildvärld av evigt värde.* Artikel av Lena Nesselé i Sala Hembygds- och Fornminnesförenings årsbok 1995.
- Nytt tyg på gamla stolar.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1994:2.
- Textilier och keramik från Nigeria.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1994:1.
- Agneta Flock – papperskonstnärinna.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1993:6.
- Birgitta Wendel - Återbrukare och korgmakare med engelsk utbildning.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1993:6.
- Gamla svenska lapptäcken.* Åsa Wettre. Foto Lena Nesselé. Tidens Förlag 1993.
- Väv - skapa från grunden.* Kerstin Gustafsson. Foto Lena Nesselé. LTs förlag 1992, 2a upplagan 1997.
- Måla som förr - folkligt och friskt.* Lena Nesselé. ICA bokförlag. 1992.
- Den uppriktiga laquerkonsten, uti hwilken finnes all, til laquering nödig underrättelse, jämte tilförlåtelig beskrifning på oljefärgor m.m.* tryckt hos Johan Laur. Horrn 1796. Faksimil utgiven av Lena & Olle Nesselé 1992.
- Hjärna händer - 100 års textil slöjd.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1992:1.
- Limfärgstapeter i Amerikaskjulet.* Artikel av Lena Nesselé i Hemslöjden 1992:6.
- Specialtapeter i Lilla Knaperssta.* Artikel av Lena Nesselé i Hemslöjden 1992:6.
- Vadmal - tradition och förnyelse.* Kerstin Gustafsson. Foto Kerstin Gustafsson och Lena Nesselé. Miljöpedagogik 1992.
- Konstsegment - en del av Örebro läns landstings konstinnehav.* Foto Lena Nesselé. Örebro läns landsting 1991.
- Schablonmålning.* Olle & Lena Nesselé. Norstedts. 1990.
- Kaffe Fasset på segertåg - En utställning och en tävling.* Artikel av Lena Nesselé. Hemslöjden 1990:1.
- Pynt.* Lena Nesselé. ICA Bokförlag. 1989.
- Dekorativ målning.* Artikel av Lena Nesselé i Hemslöjden 1989:3.
- Ådring - mycket mer än träimitation,* artikel av Lena Nesselé i Hemslöjden 1989:2.
- Märta-Stinas tröjmönster.* Katarina Ågren. Foto Lena Nesselé. Hemslöjden 1988:5.
- Sy kläder på nytt lätt roligt sätt.* Lisbeth Capion och Lena Nesselé. Illustrationer Pia Darfelt och Allan Larsen. Norstedts 1987.
- Sy kläder i skinn.* Lisbeth Capion, översättning Lena Nesselé. Norstedts. 1987.
- Sticka med färg och tradition.* Lena Nesselé. Norstedts, 1987.
- Sticka mera 11, Aranstickning, enstaka mönster.* Illustrationer Lena Nesselé m.fl. Skandinavisk Press Cop 1987.

Sticka mera 9, Sommaridéer, växtfärgat. Lena Nesselé m.fl. Skandinavisk Press Cop 1987.

Vill du sticka? Lena Nesselé. Norstedts 1986.

Indigo - en bok om blå textilier. Gösta Sandberg. Foto Lena Nesselé m.fl. Norstedts 1986.

Sticka mera 2, ränder, montering. Texter: Uuve Snidare, Inger Fredholm, Lena Nesselé, teckningar MarieLouise Sjöholm, foto Dag Sundberg. Skandinavisk Press Cop 1986.

Måla inomhus på gammalt vis. Lena Nesselé, faktagranskat av Leif Andersson. Norstedts förlag, Stockholm 1985, 2a upplagan 1986, 4e upplagan 1993.

Om ikatnmönstring. Artikel av Lena Nesselé i Hemslojden 1986:6.

Sticka på eget vis. Lena Nesselé. Norstedts 1985.

Ringvalla handel - hur såg den ut? Artikel av Lena Nesselé i Sala Hembygds- och Fornminnesförenings årsbok 1985.

Brodera minnesbilder i fria sömsätt. Nesselé Lena. Norstedts 1984.

Strik med plantefarvet garn. Lena Nesselé, översatt till danska av Lise Køster 1984.

Sticka med växtfärgat. Lena Nesselé. AWE Gebers, 1983.

Förvaringstextilier från sekelskiftet. Lena Nesselé, Uppsala 1982.

Några HK-lokaler i sydöstra Dalarna. Lena Nesselé, Uppsala 1982.

Ringvalla handel 1898-1905. Lena Nesselé, Uppsala 1982.

Virka och knyt med remsor och trasor - modeller i virkat, flätat och knutet med råd och beskrivningar. Lena Nesselé. ICA förlaget 1974, 1978.

Stora Sy & Handarbetsboken. Gun Blomkvist, Sally Johansson & Lena Nesselé m.fl. Wezäta Förlag, 1977.

Doe iets leuks met resten stof - haken, vlechten en knopen met verrassend resultaat. Lena Nesselé, översättning till nederländska Eva Behrens 1976.

Klipp och klistra i kartong och papper. Lena Nesselé. ICA förlaget 1974.

Klippe, lime, folde i papper og karton. Lena Nesselé, översättning till danska Vibeke Lind 1974.

Det tycker jag är kul. Lena & Jacob Nesselé. Teckningar David Nesselé. Bonnier 1972.

Spånslojd - korgar, mobiler, fönsterprydnader, lampskärmar, julpynt. Lena Nesselé. ICA förlaget 1972.

Virka av plastremsor - modeller i virkat, knutet och flätat. Lena Nesselé. ICA förlaget 1971.

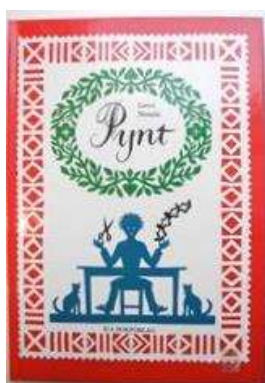
Stöpa och gjuta ljus. Lena Nesselé. ICA förlaget 1971.

Støpe lys. Lena Nesselé, översättning till norska Bjørg Weltzein 1971.

Göra nå't - enkla, glada sysselsättningar för barn som inte börjat skolan. Lena Nesselé. ICA förlaget 1966.

Pyssel och pynt. Lena Nesselé 1965.

Jag vill brodera. Anne-Marie Elvius. Illustrationer av Lena Nesselé. Rabén & Sjögren 1960.

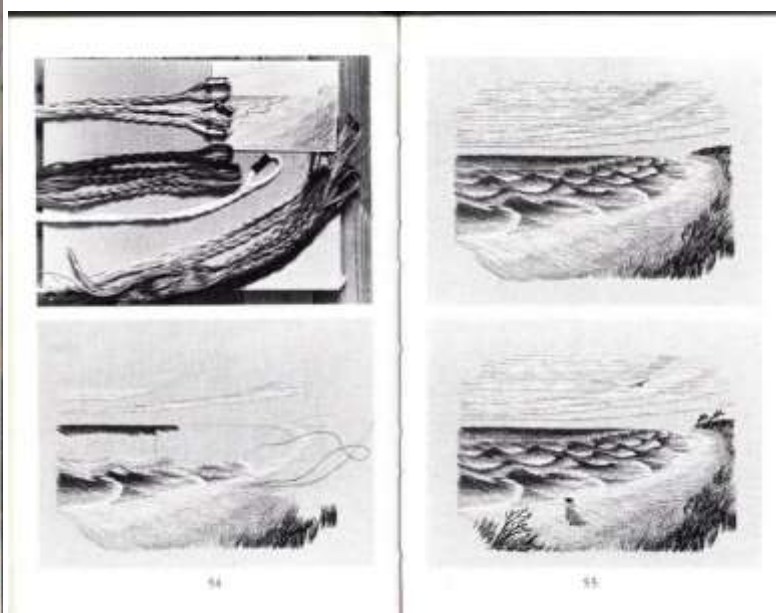
Tove Nessel: Badväska. Applikation och broderi på framsidan, lapptäckesteknik på baksidan. Vann första pris i en veckotidningstävling om finaste strandväskan.

Eva Lindström, brorsdotter till Lena: Den musikpedagogiska boken *Vi spelar piano* av Carl-Bertil Agnestic illustrerades av Lena. Hennes mormor och morfar drev Gehrman's Musikförlag vid den tiden och Lena var ju duktig på att teckna. Den har sålts i över 1 milj ex, så det kan nog vara hennes mest spridda och välkända verk!

Lena Nessle, broderad tavla 27 x 35 cm.
Återgiven i boken *Brodera minnesbilder*, sid 50-51.

Ur boken
Sticka med växtfärgat:

Förord

Vi lär oss alla att sticka i skolan. Många tycker det är roligt att sticka och stickar alltmer och självständigare, andra glömmmer bort hur man gör. Därför är det svårt att veta hur mycket som måste beskrivas och förklaras här i boken. Mycket av det som står är säkert självklarheter för många, men min avsikt är att ta upp de frågor som kan komma när man vill komponera själv med växtfärgade garner. De allra mest grundläggande stickningsbegreppen finns beskrivna i åtskilliga böcker. Dem har jag hoppat över för att i stället ta upp tekniker och metoder som kan vara till hjälp när man står med fännen full av garner i naturens alla färger, men inte riktigt vet vad man ska använda dem till.

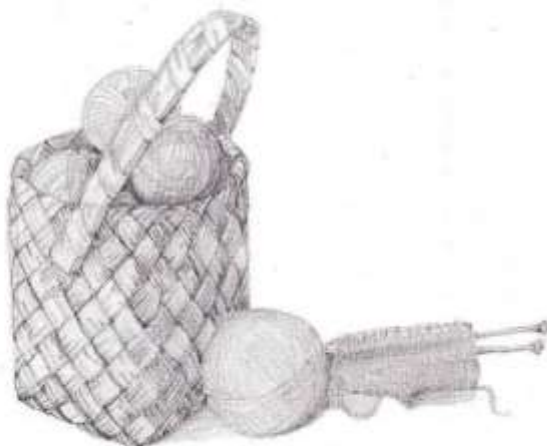
Tekniker och mönster har ordnats från mycket lätta till något svårare.

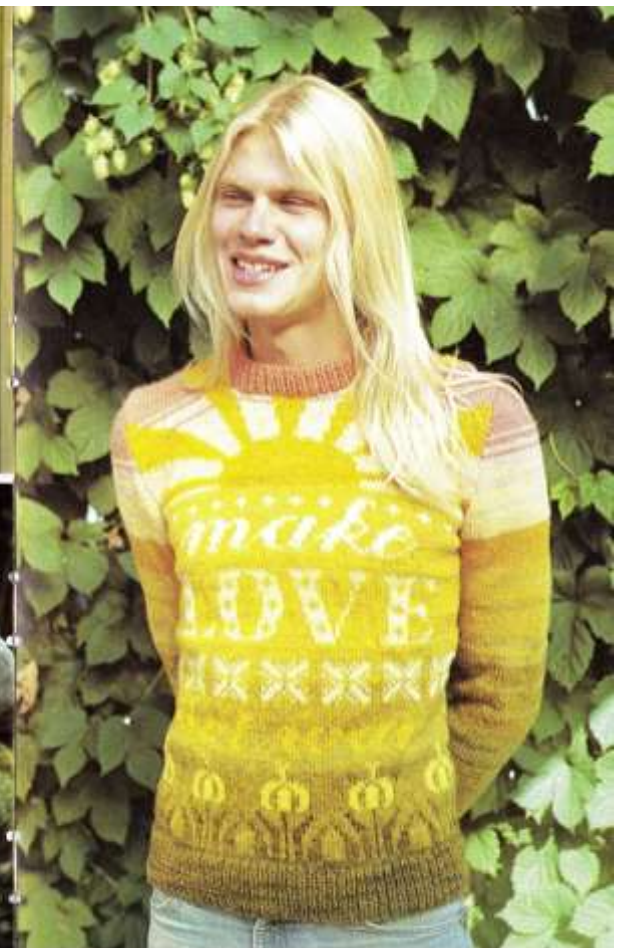
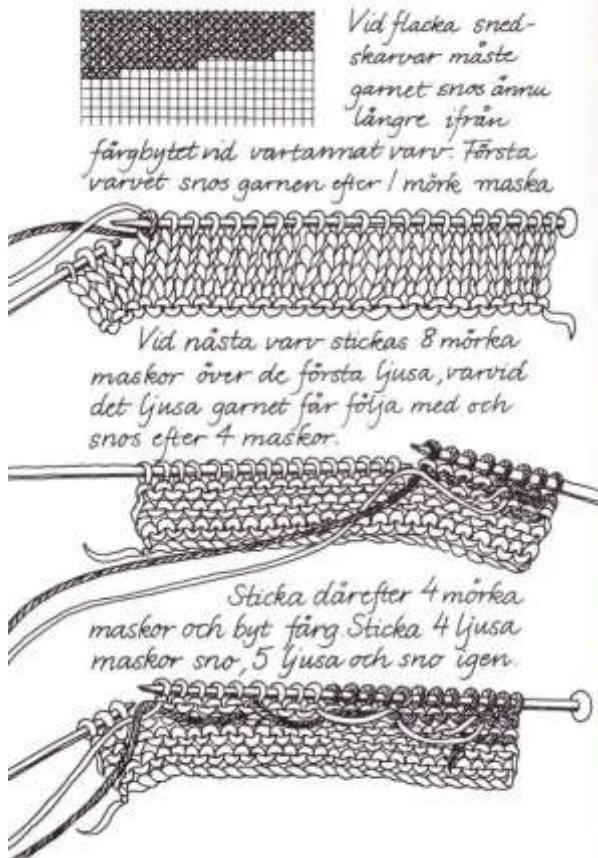
Det finns många sätt att sticka och naturligtvis flera sätt att bygga mönster. Jag kan bara redovisa de metoder som jag provat mig fram till sedan jag för första gången för femton år sedan började att sticka fritt. Den första gången blev resultatet inte så lyckat, trådarna hängde i buntar på baksidan och mönstret blev ojämnt.

Nu gör jag det enkelt för mig; även i de mest färgsprakande mönster använder jag sällan mer än två färgtoner samtidigt. På så sätt blir det enklare och roligare att sticka och plagget får en jämn yta.

Själv läser jag ofta stickböcker på samma vis som jag läser kokboken, bläddrar och tittar om det finns något som passar mig just för tillfället, plockar upp en idé här och ett råd där. Den här boken är avsedd att plocka idéer ur men jag tror att man gör klokt i att först läsa de handskrivna texterna som ger grunderna för den här sortens stickning. Och den som är mindre stickvan förstår säkert beskrivningarna bäst om boken läses från början.

Sala, mars 1983
Lena Nessle

Mönstret

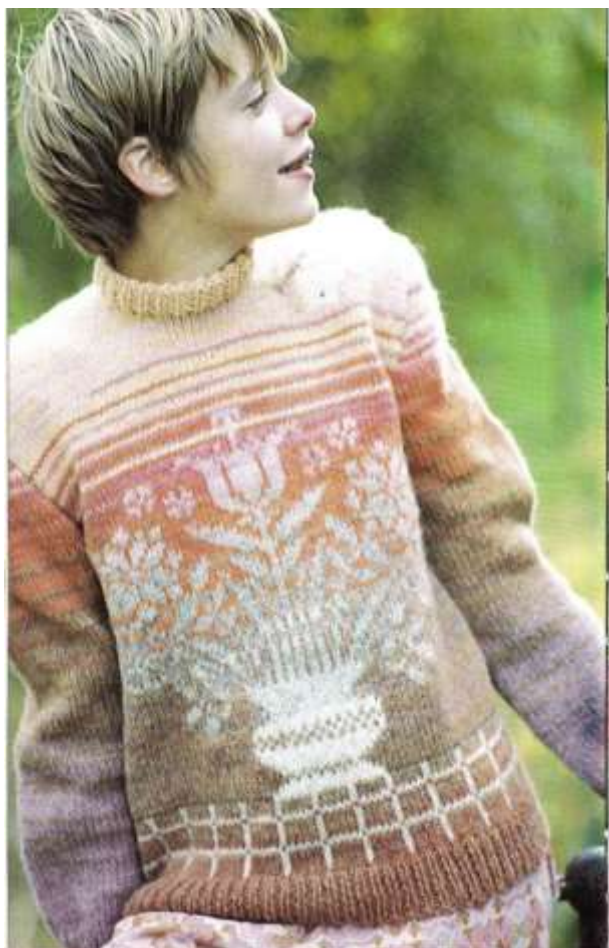
I princip kan man sticka nästan vilken bild som helst, men svårigheten kan variera enormt. För att göra mönstret eller bilden så lättstickad som möjligt, kan man tänka på de här grundreglerna:

- * Undvik långa "hopp" mellan samma mönsterfärg. Se tekniksidorna 28-36.
- * Begränsa antalet färger som ska användas samtidigt, d.v.s. på samma varv. Låt färgerna skära i varandra i höjdlid i stället för sidled. Se sidan 25.
- * Välj stickmetod som passar till mönstret. Se sidan 12 samt teknikavsnittet.

Färgbild sid 37. Enkla snedränder i vitt på indigofärgad botten ger intryck av moln på himmel.

Färgbilder sid 38-40. Bårder kan vara av flera slag, geometriska föreställande eller delar av större bild.

41

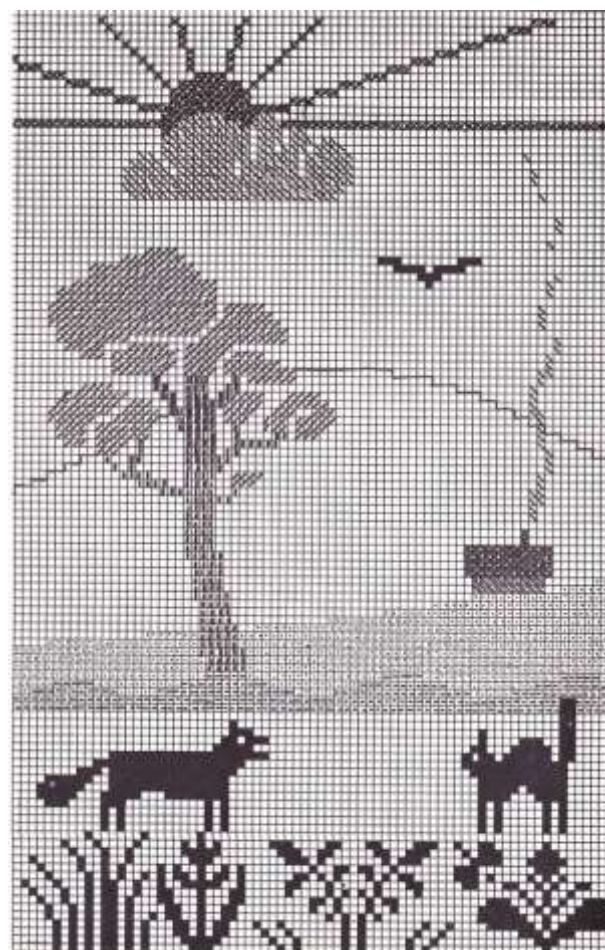

Det är naturligtvis inte svårare att rita upp ett mönster som täcker hela papperets yta, än enstaka figurer. När man räknet ut vilka maskantal som plaggets olika delar ska ha, ritar man den plaggdel (eller de plaggdelar) som ska mönstras på ett rutpapper. Tänk på att maskorna är bredare än de är höga. Mönstret blir alltså relativt sett högre än brett. Man kan beräkna masktätheten i höjddel på samma vis som i sidled (se sid 14). Självt brukar jag nöja mig med att räkna en extra femtedel på höjden.

När man så har ritat upp plaggdelens ytterkonturer med det beräknade antalet maskor på rutpapper, så skissar man upp mönsterkonturerna. Man följer linjerna så nära som möjligt när man sedan ritar i rutorna. Färglägg gärna mönstret med de färger som de tillgängliga garnerna har.

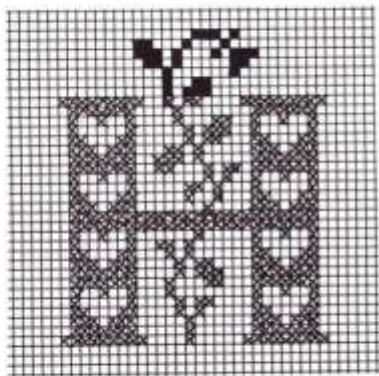
I ett symmetriskt mönster markerar man mönstrets mittlinje.

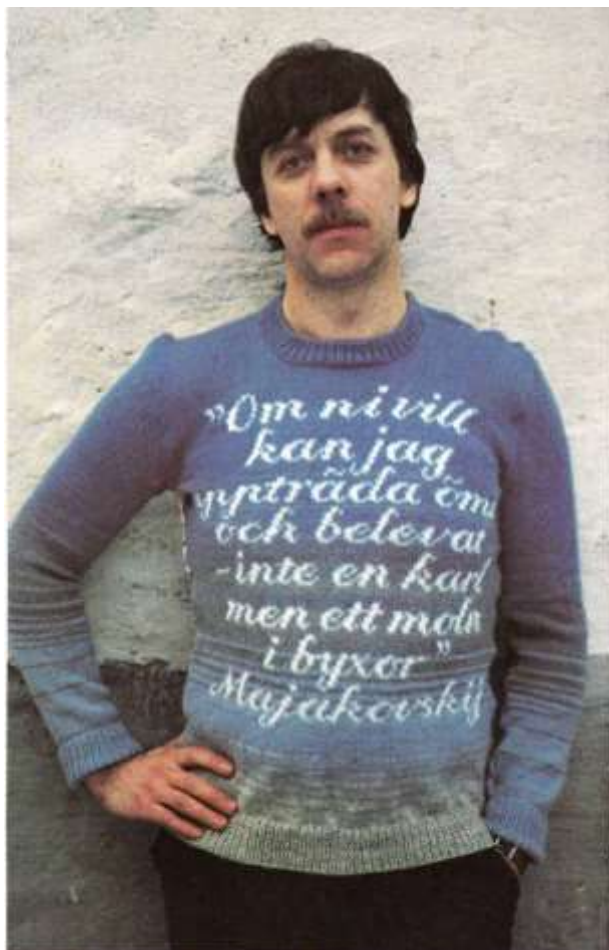
I friare mönster kanske man har detaljer som för in flera färger än två. För att undvika att garnerna då flätar sig om varandra, kan man nysta av lagom mycket garn som får hänga "åtta" på baksidan.

Ju mindre bokstäver, ju enklare måste de vara. Stora bokstäver däremot kan dekoreras med prickar, blommor eller ränder. Riktigt stora bokstäver kan till och med innehålla figurer eller texter.

Bokstäver

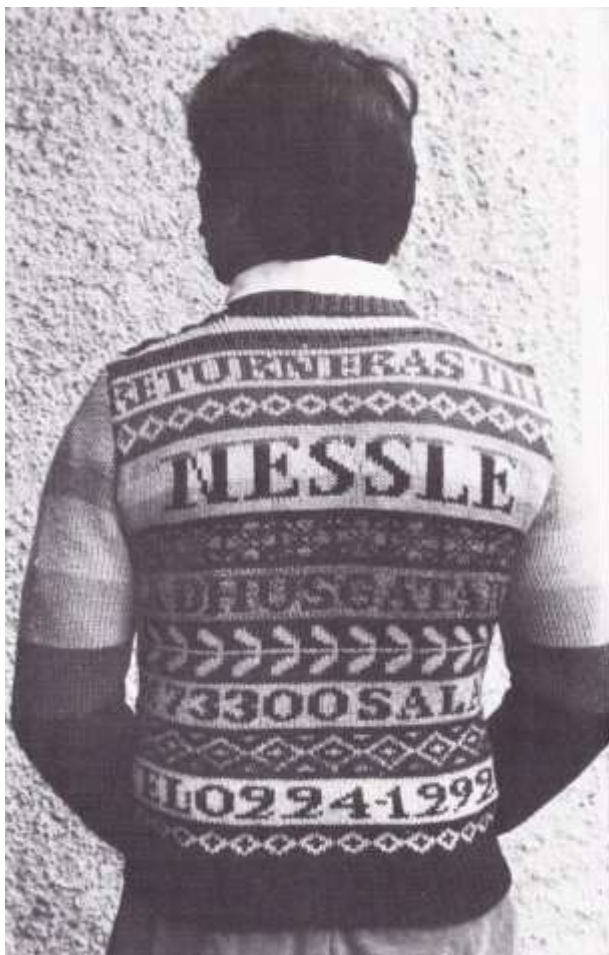
Namn, slagord eller koetter: verser är lätta att sticka. Versala tryckbokstäver är alla enklast att göra mönster av. Förelagor kan man hitta i märkböcker eller korsstygsböcker. Där kan man också finna större och mer ornamentiserade bokstäver som kan användas till initialer eller korta namn.

På tröjan på nästa sida har texten varvats med enkla hårder.

Färgbild sid 79. Mönstren i boken har gjort för tvärfärgade garn. Men det finns tillfällen när man inte kan eller vill använda ullgarn. Här är tröjorna gjorda efter samma princip men i akrylgarn.

81

83

Ur boken

Schabloner med traditioner, sid 28 och del av sid 29:

Till mitt nymålade kök har jag hämtat inspirationen från en gammal dansk gård som numer kan beses på Frilandsmuseet i Köpenhamn. Det enkla mönstret av sex runda punkter har målats med tempera på temperagrund.

IKAT

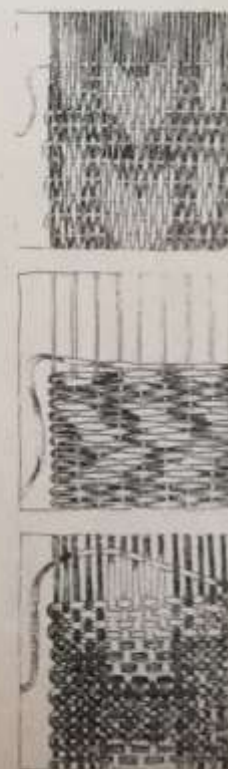
Ett större eller mindre antal trådar binds samman och viras om så hårt att färgämnen inte kan tränga in under de ombundna partierna. Sedan de ombundna trådarna färgats kan ombindningarna tas bort. Varje tråd har nu fått ett mönster av färgade och ofärgade partier. Denna tvåfärgade tråd används i vävningen. Ibland tillför man först flera färger genom att knyta upp och knyta om på nya ställen och färga garnet i nya färgbäddar.

Variationerna är oändliga men man brukar förenklat dela in tekniken i fyra huvudgrupper, varpikat, inslagsikat, dubbelikat och sammansatt ikat.

1 I **VARPIKAT** används de ikatfärgade trådarna som vävens varp. Detta är den äldsta formen av ikat. Ofta utförs den på mycket enkla vävstolar och vävs så att de färgade varptrådarna ligger tätare än inslaget, som döljs helt av varpen.

2 I **INSLAGSIKAT** används de ikatfärgade trådarna i vävens inslag. Inslagsikat vävs nästan alltid på större vävstolar som tillåter bredare väv. Oftast låter man varpens trådar vara glesare än inslaget så att de färgade trådarna kan slås ihop tätt och på så sätt bli tydligare i mönstret.

3 I **DUBBELIKAT** har man ikatfärgade trådar i såväl varp som inslag, så att mönstringen på varpen träffar inslagets mönstring på exakta ställen. Detta kräver omsorgsfulla beräkningar och stor erfarenhet.

Ana Durán, vän till Lena Nesselé: Tecknad bild som Lena gjort för att användas till kurser och utställningar.

Sara Lindstöm den 4 juni 2004 i Lenas kolonilott.

Några av Lenas tröjor.

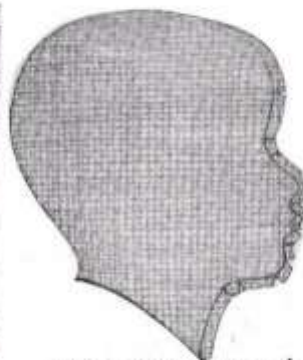

Tove Nesselé: Lenas porträtt i broderi och applikation (början av 1980-talet) av sonen Jakob (1962-1975) efter ett fotografi från ca 1973, utfört i samband med boken *Brodera minnesbilder* (1984).

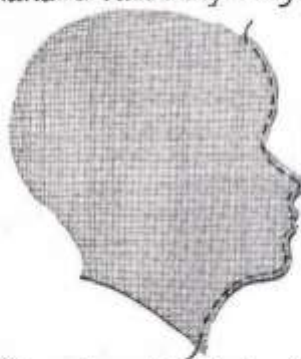
Genom att sy fast olika tyg ovanpå bakgrundstyget, kan man få stora ytor med olika karaktär. Vävda eller tryckta mönster kan utnyttjas i bilden. Sättet att sy fast tygerna kan också vara olika.

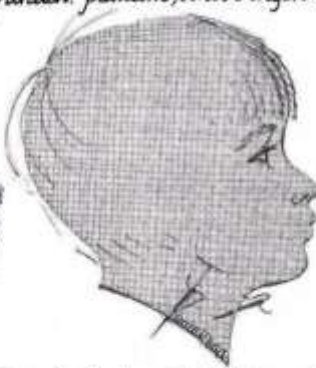
Bilden ritas upp på tygbiten som ska appliceras. Bildens konturer ritas även på bakgrunden.

Bilden klippes ut. Där konturen mellan tygerna ska vara tunn, klippes tyget med 5 mm's sömsmån. Där skarven ska döljas av t. ex. plattsöm, behövs ingen sömsmån.

Sömsmånerna träcklas in och pressas, varefter mönsterbiten nålas fast på sin plats i bilden.

Sy fast mönsterbiten med små osynliga stygn längs den invikta sömsmånen. Dölj andra skarvar med ytsömmar.

Ur boken *Brodera minnesbilder*, sid 78 resp. 86-87.

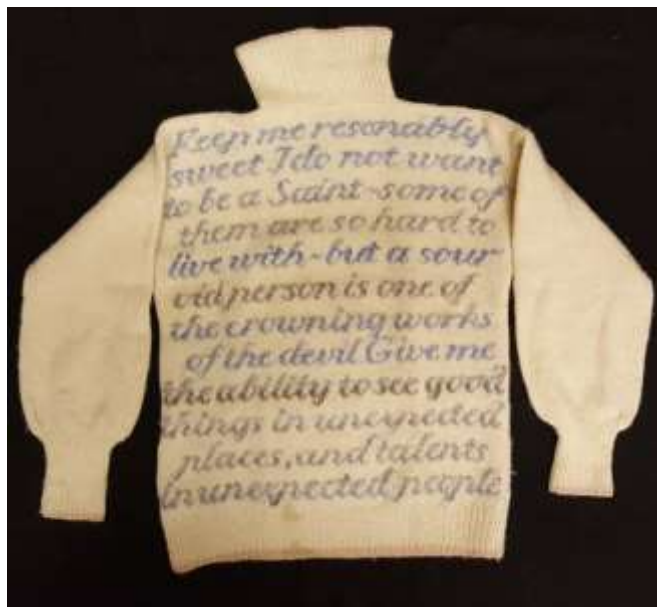
Text under rubriken Bildredovisning på sid 96:

"s. 86-87 Lingarnsbroderi och applikation på linneväv. Tavla 32 x 24 cm."

*Release me from craving
to straighten out
everybody's affairs
Make me thoughtful
but not moody
helpful but not bossy
With my vast store
of wisdom it seems
a pity not to use
it all but Thou know
Lord that I want
a few friends at the end*

*Befria mig från lusten
att blanda mig i
alla människors angelägenheter
Gör mig omtänksam,
men inte beskäftig,
hjälpssam, men inte härsklysten
Med mitt väldiga förråd
av visdom verkar det
synd att inte använda
allt detta men Du vet o Herre
att jag gärna ville ha
några vänner kvar till slutet*

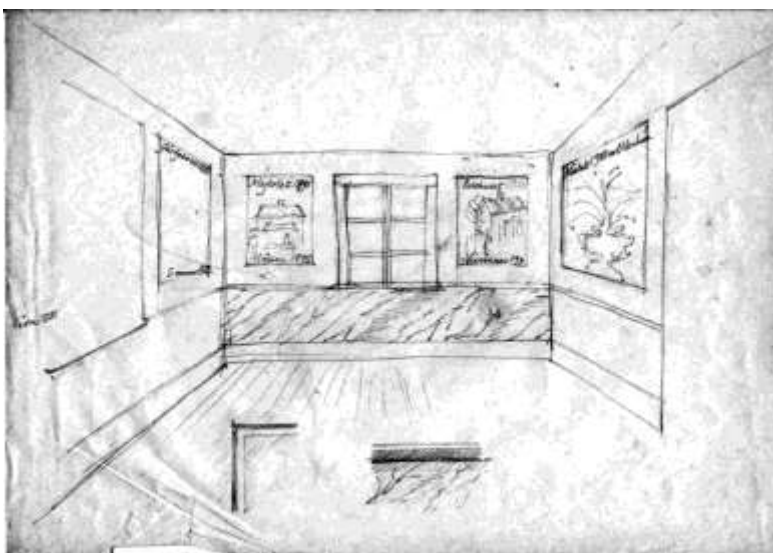
*Keep me reasonably
sweet I do not want
to be a Saint - some of
them are so hard to
live with - but a sour
old person is one of
the crowning works
of the devil. Give me
the ability to see good
things in unexpected
places, and talents
in unexpected people*

*Gör mig lagom
älskvärd jag vill inte
bli ett helgon - sådana
kan vara påfrestande att
umgås med - men en sur
gammal kvinna är ett
djävulens mästerverk.
Skänk mig förmågan
att kunna se det goda
även på oväntade ställen,
och begåvning hos människor
som jag inte tillträdde dem*

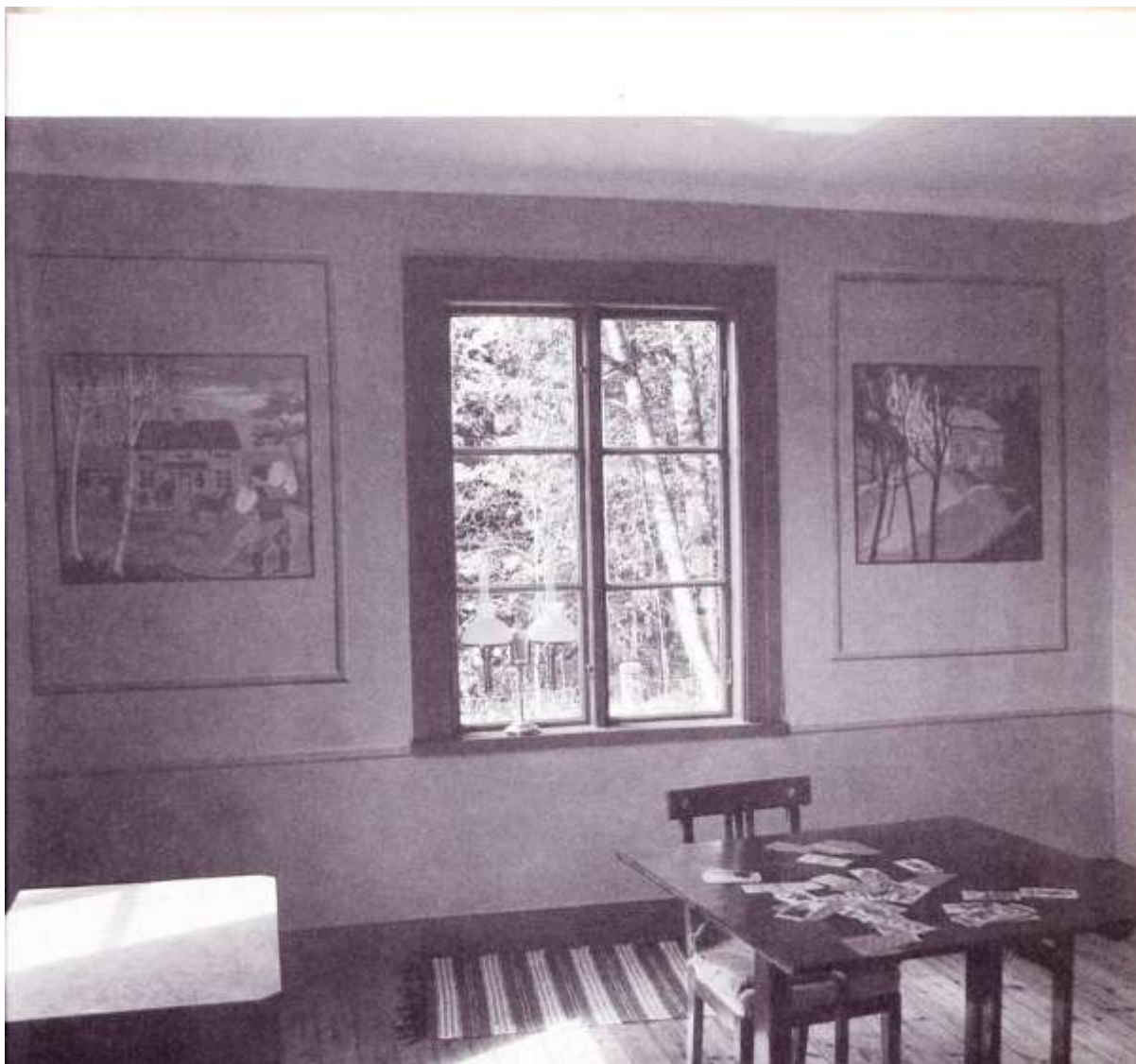

Tove Nessel: Lenas väggmålningar i vårt hus i Rörshyttan, Stjärnsund. Bilderna framställer de fyra årstiderna, de fyra väderstrecken, de fyra tiderna på dagen (morgon, middag, kväll och natt), och husets fyra roller. I kronologisk ordning: Gästgiveri, Sockenmagasin, Kooperativt mejeri och ödegård - då två rum på en sida brann ut. Egentligen var det hyreshus ett tag emellan, före ödegård, men ingen vet så mycket om den saken.

De är målade grått i grått, men innan det torkade såg alla färgerna exakt likadana ut, så Lena fick gå efter torkade provduttar på färgburkarna!

Lenas skiss till uppsättningarna. Numera är väggmålningarna nedskurna och två av dem är monterade på kartong.

Det här rummet är målat belt i limfärg och endast i olika kimröksgrå toner. Att måla motiv på väggarna kan bli väl oroligt med nutidens överflöd av möbler och lösa ting. För att inte bilderna skulle bli för påträngande målades de i 5 gråtoner. Den slutliga färgtonen syns inte förrän färgen torkat, vilket gör flerfärgsmålning med limfärg svårt.

Fribandsmålad tapet, där mönstret byggts upp kring lodräta streck i ockra med ultramarinblå rankor på ljus kimröksgrå grund. Tapeten är belt i limfärg. Dörren i träimitation är målad för mer än hundra år sedan, men bara kring bandtaget är den riktigt sliten.

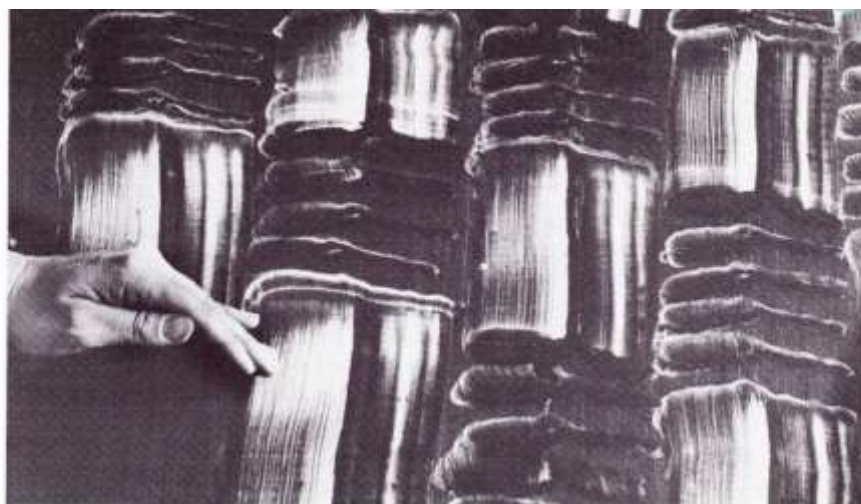
Tove Nessel: Lenas design av vantar. Stickade med två garner samtidigt som ger flera lager genom flottering på insidan (flottering = trådar ovanpå själva stickningen) och blir därmed varmare.

Lena Nessel, *Äppelträd, Rörshyttan, Stjärnsund*, akvarell 26 x 21 cm.

Eva Lindström, brorsdotter till Lena Nessel: Skåplucka. Ser ut att vara "nävamålning" (jfr "Måla inomhus på gammalt vis", sid 86 och pärmens insida) – d.v.s. att mönstret görs med sidan av handen.

Nävamålning

Varje träådrare har sina verktyg, penslar, svampar, kammar eller trasor. Och så har man förstås sina händer, som ger speciella effekter.

I "nävamålning" stryker man först upp en grund, den kan vara av matt lackfärg eller annan mindre sugande grundfärg tonad i exempelvis ljus ockragult. Ovanpå den torkade grunden stryks en lasyr som kan vara gjord med tex filmjolk och törpiment av bränd terra di Siena. Filmjölken torkar snabbt och det gäller att i den våta lasyren göra mönstret. Man kan med bredsidan av handen göra ett avtryck i färgen och gruppera handavtrycken på olika sätt. Vanligt är att slå fem gånger i rad i färgen, därefter dra handen snett över ett fält och så slå fem nya slag o s v.

Sådan här vattenlös lasyr kan man tvätta bort med vatten om mönsterverkan inte blir som man tänkt sig. Sen kan man stryka ut ett nytt lager lasyr och pröva igen tills man blir nöjd. När väl mönstret torkat måste det skyddas mot slitage och vatten och man lackar därför över målningen med klarlack.

Som binde- och lösningsmedel i lasyren kan man också använda öl (s k drickamålning), trälim av pvc-plast + vatten, eller skummjolk. Som pigment kan man ha tex kasselbrunt eller obränd terra di Siena.

Eva Lindström: Schabloner till väggdekorationer, bårder, tryck på föremål, bokillustrationer – det ena utesluter inte det andra.

Blå bård, upptill: Återskapad, finns i ”Schabloner med traditioner” sid 20-21.

Den runda blomman till vänster i mitten finns med i ”Schabloner med traditioner” sid 42.

Blå blombård, nertill: Återskapad takbård, se ”Schabloner med traditioner” sid 24-25.

Ur boken *Schabloner med traditioner*, sid 21

Ur boken *Schabloner med traditioner*, sid 42

Ur boken *Schabloner med traditioner*, sid 24-25.

Lena Nessel, Åkpåse, utvikt 150 x 95 cm.

Tove Nessel/Eva Lindström: Lena ville göra en åkpåse som växte med barnet och konstruerade den här. Den illustrerar ett antal framträdande sidor i Lenas verksamhet: innovativ och praktisk design, teknik (lapptäcke), egenframställda material (väv resp. vadmal - väven möjligen med egenhändigt färgad varp & inslag), estetiskt resultat osv.

Detta personliga urval av bilder är särskilt sammanställt till minnesutställningen över Lena Nessle som Avlidna Salakonstnärers Sällskap skapat och visar i Ångbageriet på Väsbygatan 19 i Sala under december 2018 – januari 2019. Ana Durán, november 2018.

Ana Durán:

Lena Nessle

– ett urval av hantverk, inredningar och utställningar

Snitt och provtryck utfört av Lena Nessle under hennes Konstfackstid. Gåva till Ana Durán 2011.

Lena Nessle målade på ett personligt sätt burkar, lådor och askar för olika slags förvaring. Denna ask har konstnären Agneta Flock fått som gåva. Foto Agneta Flock, 2018

Enkelt

Ådringsmåleri som marmorering gjord av Lena Nettle. Gåva till Ana Durán 1999.

Liknande "marmorering" gjord av Lena Nettle. Gåva till Ana Durán 1999. Använt som bokomslag.

Lena Nessel älskade att resa för att själv lära sig mer om utomeuropeisk textilkonst. Lika mycket älskade hon att dela med sig av allt hon lärt. Här en bild av Lena från invigningen 19 februari 2006 av utställningen Jeans och blåa naglar – en utställning om indigo på Östasiatiska museet. Fotorättigheter till just denna bild har Östasiatiska museet, 2006.

Utställningen var en vandringsutställning som visades runt om i landet. Bilderna nedan är från Upplandsmuseet i Uppsala. Foton: Ana Durán 2007

I huset i Rörstrand i Dalarna fick Lena utlopp för all sin hantverkslust, skicklighet och kärlek till färg och schablonmåleri. Alla väggar och nästan all inredning målade hon. Sedan skrev hon böcker med fina bilder och handledningar och höll också föredrag om det för att andra också kunde göra det. Bilden till vänster är från Lenas sovrum. Bilden till höger visar köket. Foton: Lena Nessel.

Om en möbel som hon ville ha inte fanns tillverkade hon den själv efter noggranna förberedelser. Bilden till vänster som Lena har tagit visar en del av ett stort bokhyllsystem som hon ådringsmålade inspirerad av det gamla skåpet på bilden. Hon platsbyggde hyllsystemet till det stora rummet i Rörshyttan men monterade ned det och tog med när hon flyttade till Göteborg. Där modifierade hon systemet för att passa in i ett rum med helt andra mått än i Rörshyttan. Bilden till höger och de följande bilderna är tagna 2007-2009 i Göteborg av Ana Durán och visar hur hon lyckats få in – med vissa kompletteringar – sektionerna i vardagsrummet i lägenheten på Gråberget. Dessa bilder visar även exempel på en annan konst Lena ägnade sig åt och det var att måla takbårder för att komplettera och kontrastera de färgstarka väggarna.

Detta ordspråks uppmaning följde Lena Nessle i hela sitt liv och tyckte om att påminna sig själv och även andra om det för att man inte skulle avstå från att göra saker som kanske kändes lite för stora eller omöjliga. De ordspråk och citat som Lena använde sig av på allt hon gjorde hade alla en viktig betydelse för henne själv. Bilden här ovan och de följande visar ett takbårdsprov som Lena gjorde till köket i sin sista bostad i på Turkosgatan i Göteborg. Gåva till Ana Durán 2011.

Två frihandsmålade tapetbårdsprover som hon gjorde för sin bok *Blommande allmogemåleri*. I den visar hon hur samma mönster även kan användas till askar och burkar.

I lägenheten på Gråberget målade Lena på frihand i sin hall. Bilden ovan visar måleriet över entrédörren.
Foto: Lena Nettle. Bilden nedan visar måleriet i hallen in mot köket. Foto: Ana Durán.

Bilden ovan visar stora rummet i Lena Nessles stuga i Slottskogskolonin. Väggen med eget schablontryck. Bilden nedan är från det lilla sovrummet. Där har Lena tapetserat med en köpt tapet. Hon hade inget emot att använda sig av fabriksstillverkat färdigt, bara det var tillräckligt vackert för hennes smak. Foto: Ana Durán.

Bilden nedan visar en av betongstenarna som Lena gjorde när hon hade kurs om hur man gör sina stegstenar till trädgården. Bilden ovan visar två kuddar som Lena stickat. De kunde också användas som extra sittdynor på hårda stolar. Foto: Ana Durán.

Det var i sommartid som Lena flyttade från Gråberget. Då kunde hon bo i sin stuga i Slottsskogen och samtidigt göra i ordning den nya lägenheten på Turkosgatan. Bilden visar köket efter att all inredning rivits ut. Här berättar Lena – i egenhändigt stickad kofta – var de nya skåpen ska placeras och hur hon funderar över hur väggarna skulle kunna bli med schablontryck och tapetbårderna med ordspråk. På golvet ligger en schablon och ett tryckprov under ritfilmsbitarna. I handen håller Lena en ritfilm med ett annat mönster än de som ligger på golvet. Foto: Ana Durán, 2009.

Dessa två bilder och de följande två visar på ett annat av Lena Nessles intressen och det var att bygga drakar och att flyga dem. Bilderna visar fyra drakar som byggdes av *Sala Drak- och Tangosällskap*. Dessa drakar och flera andra som ingick i sällskapetets samlingar inbjöds att delta genom *Sällskapet Flygande Drakar* som bjudits in till utställningen *Den Blå Draken* på Röhsska Museet i Göteborg 1995. Utställningen presenterade Kinas 5000-åriga konst- och kulturhistoria fram till idag. Drakbyggarkonstens nästan lika gamla och oerhört mångfacetterade historia presenterades också i många olika konstellationer. Foto Ana Durán, 1995.

Lena älskade att resa ut i världen för att lära sig mer om andra kulturers konst- och textilhantverk. För att sedan dela med sig i föredrag och böcker. Den här bilden skickade hon hem till Ana Durán i Sverige. Foto taget med Lenas kamera.

Lena Nessle älskade också att sitta under hängbjörken i sin älskade koloniträdgård i Slottsskogens koloni, Göteborg. Bilden ovan tagen av Ana Durán, bilden nedan tagen av sonen David Nessle.

Detta personliga urval av bilder är särskilt sammanställt till minnesutställningen över Lena Nessle som Avlidna Salakonstnärers Sällskap skapat och visar i Ångbageriet på Väsbygatan 19 i Sala under december 2018 – januari 2019. Ana Durán, november 2018.

Här följer några bilder från Ana Duráns 75-sidiga presentation av Lena Nessles arbete med Ikat.

(Ikat härstammar från det Malaysiska ordet mengikat som betyder knyta, binda, vira om. Ikat är en vävteknik där man använder garn och varp som är infärgat med batikteknik. Man knyter snöre om vissa delar av garnet eller varpen för att det ska bli ofärgat. Kännetecknande för ett Ikat-tyg är att färgen alltid flyter ut lite i kanten på mönstret).

Ana Durán: Denna presentation gjordes i september 2009 för att användas vid de troligen sista föredragen som Lena Nessle höll. Det saknas många texter. Lena kunde sitt område och hon hade det mesta i huvudet. Hon anpassade också längden och detaljeringsgraden i sin berättelse till den publik hon hade. Alla bilder är tagna av Lena Nessle. Presentationen har gjorts tillgänglig 2018 av Ana Durán som också var den som hjälpte Lena att göra den tekniskt visningsbar 2009.

Kulturtidningen Zenit, april 2009:

Indigo, jeans och blå naglar
Blå Stället, Angered
Till 26 april
MAGISKT BLÅTT
Blåfärgning runt om i världen

Omknyttningsfärgad varp

Det var för trettio år sedan som det blå teatertältet sattes upp i Angered, i väntan på att den fasta lokalen, som av folket döptes till Blå Stället, skulle färdigställas. Detta berättar den färgstarke Sven Wollter, nu aktuellt i stan igen, som luffaren Gogo i gamla jeans i "I väntan på Godot".

Utställningen om blåfärgning runt världen, sammanställd av Lena Nessle, författare och fotograf i Göteborg, innehåller en del av hennes stora samling av 70-talet blå textilier och bilder från många resor, särskilt i Sydostasien. Den började på Östasiatiska museet i Stockholm i januari 2006, där en samurajdräkt i blåfärgat bananfibertyg, hemförd av Linnélärljungen Carl Peter Thunberg från en Japanresa 1776, var en höjdpunkt. Därefter vandrade utställningen vidare till Borås, Uppsala, Norrköping och Varberg, där museerna bidrog med exempel från sina egna samlingar. Cia Nord, utställningsansvarig vid Blå Stället, berättar att hon upptäckte utställningen då den var i Varberg och tyckte att den skulle passa som jubileumssatsning. Ett antal lokala konstnärer kommer att ställa ut sina verk samtidigt, flera är kommentarer till indigon. Väl innanför entrén till Blå gången möts besökaren av färggranna indonesiska vävnader och

detaljmönstrade indiska tygtryck, en festlig hängning högt upp. Lena Nessel ha gjort åtskilliga besök i Indonesien. Särskilt ön Sumba har bevarat flera gamla traditioner som de livfulla *ikat*-vävnader, där varpen förknutits innan den färgats, så att mönster med ojämna konturer uppstår vid vävningen. Märkliga berättelser har vävts in på hövdingemantlarna – *hingis*, av vilka ett hundratal kunde följa sin ägare i graven. Att reservera, täcka för garn och tyg, förekommer på många håll i världen. Man lägger på en pasta eller pressar textilen mellan träblock, viker och syr, så färgen inte tränger igenom vissa partier. Japan har utvecklat raffinerade metoder. Flammiga småmönster förekommer i folkliga blå-vita bomullstyger, som både använts till arbetskläder, bolstervar och dörrförhången. Eleganta kimonor kan ha pyttesmå täta förknytningar, som ger ormskinnsliknande effekter, en specialitet för Kyotoområdet. *Shibori* kallas förfarandet, ett ord som tagits upp i modet. Idag lägger japanska fabrikanter ut arbetet i Kina, eftersom det är ekonomiskt mera fördelaktigt.

Lena Nessel med blåtryckare i Nantong, Kina

Västafrika har gjort sig känt för sina stiliga bomullstyger – *adire*, oftast i två indigoblå toner. Geometriskt fält och texter har målats med reservagepasta, t.o.m. pålagd med en hönsfjäder, som ger fina linjer.

Hundratalet växter kan ge den blå färgen. Ärtväxten *Indigofera tinctoria* hör till de mest eftersökta och används i Indien och Sydostasien. I Kina och Japan färgar man med *Polygonum tinctorium*, en släkting till vår pilört. Inhemsk i Europa är vejde, *Isatis tinctoria*, släkt med åkersenap, men den blå färgen är inte lika koncentrerad. Själva färgningsproceduren är tidskrävande, omständlig och ofta illaluktande, då bladen måste förmultna och jäsa i väl tempererat vatten tillsatt med kalk och urin under flera dagar. Godset som skall färgas doppas ner i badet, lyfts upp, oxideras och får sin blåa färg. Färgämnet kunde i form av pasta eller torkade kakor transporteras vida omkring. I Europa kallades indigon länge ”indisk sten” och det dröjde innan man förstod att den kom från en växt. Sedan drygt hundra år framställs indigo också syntetiskt. Den magiska blå färgen involverade teknisk och kemisk utveckling, påverkade ekonomin och gav upphov till förbud och vidskepelse. Indigon kallades ”djävulens färg” och ”blått guld” och var länge en lyxvara. Intresset för indigo har under de senaste decennierna växt i Västvärlden. Ett antal utställningar har avlöst varandra, ett internationellt samarbete har inletts, nya publikationer har tillkommit och konsthantverkare har tagit upp gamla färgningsmetoder.

Blåfärgarens Bibel är Jenny Balfour-Pauls bok ”Indigo”, 1998. Hon medverkade till att en omfattande vandringsutställning i ämnet gjordes i Whitworth Art Gallery, Manchester, 2007,

benämnd ”Indigo - a Blue to Dye for”.

Guiden Freddy Hambuwali, Sumba

Hon började egentligen sina blåfärgningsforskningar i Arabvärlden på 80-talet och har särskilt samlat material från Jemen, där de gamla metoderna var på utdöende. Hennes intresse djupnade och undersökningarna ledde henne runt världen.

I Manchesterutställningen visade hon över 50 exempel ur de egna samlingarna, kompletterade med olika museiföremål. Britterna har genom sitt världsherravälde kommit i åtnjutande av enastående artefakter och i den viktiga textilindustristaden Manchester har man medvetet låtit sig inspireras av insamlat material.

William Morris, tygtryck "Kennet", 1883. Foto: Whitworth Art Gallery, Manchester

Här exponerades en indigofärgad ansiktsslöja från Jemen och en glättad ansiktsmask från Oman, som fortfarande bärs av kvinnorna. Ett autentiskt par av Levi Strauss Nevadajeans från 1880, som hundra år senare hittades i en gruva, fanns med. De auktionerades ut och köptes tillbaka av firman för 46.532 US dollars och strax efter producerades 1.500 nya i samma stil.

Liksom i Lenas samlingar, ingick här utsökta *adire*-tyger från Yorubafolket i Nigeria, *hingis* från Sumba, kinesiska minoritetsfolks jackor, japanska blå-vita tyger, flamgarns-färgade med träblock. Men outstanding var William Morris (1834-1896) tryckta bomullstyg "Kennet", 1883. Morris var en herre som älskade blått, som påstås alltid ha haft blå händer och därför kallades "Blue Topsy". Han experimenterade mycket med indigofärgning, bl.a. med s.k. *discharge*-teknik, då färgen blektes och trycktes över i olika toner.

Flera brittiska designers deltog, men också de internationella höjdarna, Issey Miyake och Jean Paul Gaultier med "Black denim dress, utvald

till "Dress of the Year", 1988 – en kort-kort kjol, T-tröja, hatt, tights och skor.

Indigofärgaren Mori Yoshio, Japan

I kontrast till de häftiga modeplaggen och stentvättade jeansen fyllde japanerna, två av världens mest framstående shiborikonstnärer, en stor sal med sina meditativa installationer. Shihoko Fukumoto, som ställde ut i Stockholm 1989 och i Röhsska museet, Göteborg 1990, kallade sitt verk "Between East and West". Banéren används fortfarande vid ceremonier i öst, den viktorianska stolen hade fått en sammetsklädsel med vita vibrerande punkter och det stora himlavalvet visade en oerhört skickligt utformad stjärnhimmel. Ofta rör det sig om 30-50 doppningar i indigobad. Detta var ett kvinnligt perspektiv. Den manlige konstnären Hiroyuki Shindos "Shindigo Space 2007" bestod av 8 banér av *ramie* (nässlefiber) och trådlindade klot på golvet - en buddhistisk, puristisk bild av himmel och jord.

Shihoko Fukumoto sätter upp sin utställning "Himlavalv" på Röhsska, 1990.

För Göteborgarna tycks blått vara livsnödvändigt. I och för sig också för greker och romare med

mottot: ”Att segla är nödvändigt, att leva är icke nödvändigt!”, men det dröjde innan de lärde känna den blå färgen. Bohus Sticknings mönster ”Blå Skimmer” blev en storsäljare. Åsa och Håkan Wettres blå bok har följts upp med en vandringsutställning, som öppnar i Linköping till sommaren. Jeansföretaget Nudie i Göteborg, som också finns representerat i Lenas utställning, går bra. Göteborg har enastående exempel på internationell blåfärgning, som borde luftas och visas i sitt sammanhang. Röhsska museet har t.ex. medeltida indiska bomullsfragment, snarlika dagens produkter och inhemska blåtryck på glänsande linne. I Världskulturmuseet vilar spännande afrikanska textilier av hög klass – och inte minst färgningsgurun Gösta Sandbergs omfattande samling från hela världen. – Han satte mig på spåret. Gösta ansåg västerlänningar så omedvetna! kommenterar Lena Nessle. Vi väntar på Godot och att museerna skall aktualisera sitt gömda kulturarv.

Indigoutställningen kommer att visas på Lantbruksmuseet i Växjö under sommaren. Utställningskatalog finns.

MARIANNE ERIKSON

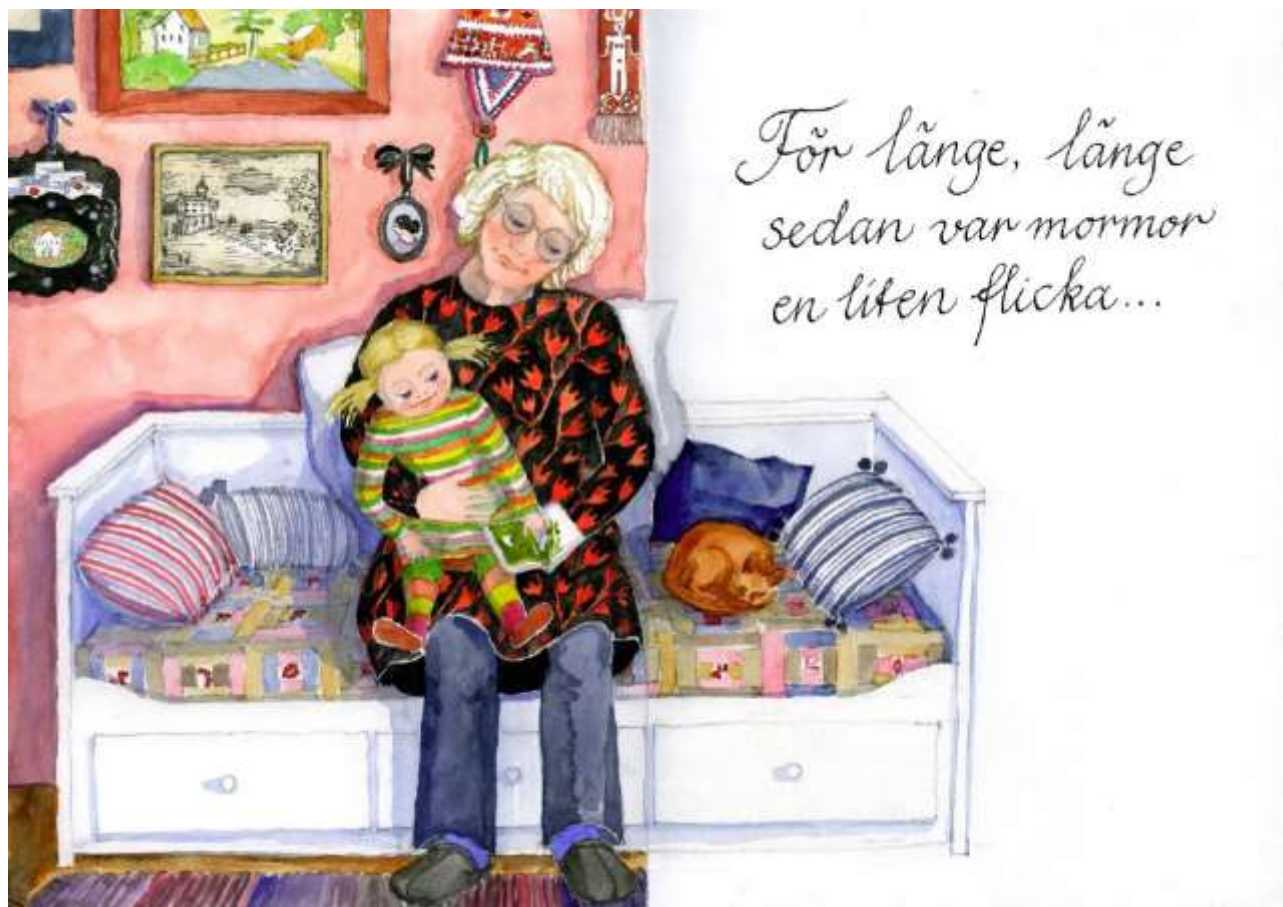

Lena Nessle med indigofärgade bomulls- och sidentyger från Nigeria, Västafrika

Fotnot. Åsa och Håkan Wettres Blå utställning visas på Östergötlands Museum i Linköping 6/6 -15/10 och Landskrona 8/11- 17/1 2010.

20090403 Copyright: ZENIT kulturtidningen i väst <http://www.zenitkultur.com/artist.php?id=1087>

Text & bilder till *Mormorsboken* gjorde Lena Nessle omkring 2010
till sitt första barnbarn, Toves dotter Edit, född 25 april 2008:

Hon hette Lena och hon var
lika liten och lika söt som du

Lena hade en snäll
mamma som hette Ragna
och en lillebror som var
så liten att han inte hade
något namn ännu.

Titta lillebror
biter på
mammans mage

Lenas storsyster
hette Sara. Hon
ville gärna hjälpa
mamma Ragna
att laga mat och
att duka bordet.

Pajna Sune var på sitt
arbete hela dagen.
När han kom hem satte han
sig i den stora blå fåtöljen
och läste tidningen.
Storebror Pär hittade på
lekar hela tiden, men
Lena ville helst rita.

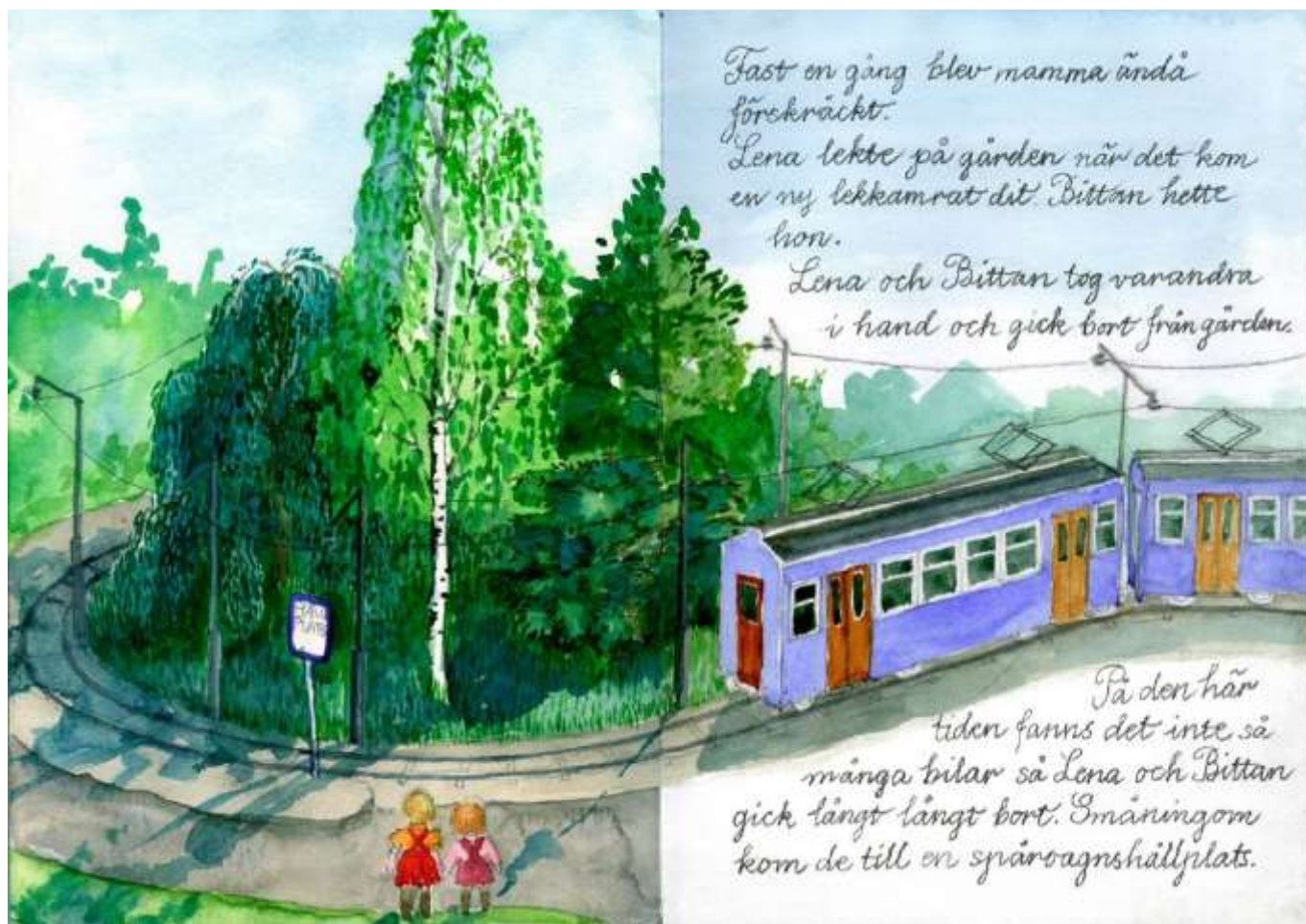

Pär!
Vad har du
gjort? Ni kan
trilla och slå er!

Pär ville göra bestämma
allting. En dag
bestämde han att
vi skulle bygga ett
fartyg.
Vi ställde en säng
mitt i rummet. I
sängen ställdes ett
bord och över
bordet hängdes en filt.

Då kom mamma Ragna in och
blev jätterädd. Hon tyckte att det
var en dum och farlig lek.
Lena hittade inte på sådana lekar.

Bittan var bara 2 år så hon kunde inte tala så bra. Lena som var 3 år svarade:

–Ja, vi lägger oss att sova. Hon började klä av sig. Bittan som var så liten kunde bara ta av sig skorna. Sedan tyckte hon att det var lite tråkigt och krögr ut.

Just då kom spårvagnen och en tant som var granne med Bittan klev av.

–Bittan vad gör du här? sa hon och tog tag i Bittan.

Lena satt tyst som en mus kvar i grottan.

Men det var inte lika roligt längre.

Lena kröp också ut.

Lena var hungrig och trött och nu frös hon också. Det var mycket svårare att klä på sig än det varit att klä av sig. Så Lena började att gå hemåt. Lirne hade hon på sig men annars var hon naken.

Under tiden hade mamma Ragna saknat Lena.

på gården, grannar.

Då tog och letade Vem får längst bort

Hon hade letat i huset och hos Ingen Lena!

hon sin cykel längre bort.

hon se alla på gatan?

SANKT SIGFRIDS PLAN

Mamma Ragna blev jätteglad och glömde att hon varit lite arg för att Lena gått iväg från gården. Hon brydde sig heller inte om att Lena var smutsig över hela kroppen. Men att kläderna var borta det brydde hon sig om.

—Var har du gjort av dina kläder? frågade hon.

—Där borta, sa Lena och pekade.

Mamma Ragna tog av sig sin kofta och svepte runt Lena.

Sedan satte hon Lena i barnsitsen och så cyklade de åt det hållet som Lena pekade.

När de kommit till den gröna grottan kikade mamma in mellan grenarna. Där fanns en hög med kläder. Överst står ett par små röda skor.

—Vems är de här skorna? frågar mamma Ragna.

—De e' Bittans, säger Lena.

Mamma Ragna plockar upp alla kläder.

Där låg ett livstykke med strumpband, bruna långstrumpor, en gul blus, en röd kjol, ett par skära underbyxor och ett par sandaler.

När mamma Ragna plockat ihop alla kläder cyklade de hem.
Lena fick bada i en balja.
Det fanns badkar i badrummet, men det fanns inte alltid tillräckligt med varmvatten till ett badkarbad.

Mamma Ragna satte på Lena en varm pyjamas och sedan kokade hon gröt. Gröten var jättegod och alldeles lagom varm.

När Lena sedan kröp ner i sängen var hon så trött att hon somnade meddetsamma.

Mamma Ragna sökte rätt på Bittans mamma så att hon kunde lämna henne Bittans små röda skor.

Mammorna kom överens om att det nog var bäst att Lena och Bittan inte lekte mer tillsammans innan de blivit äldre och förståndigare.

Mail från brodern Joe Lindström i augusti 2019:

Stort och varmt tack för den fina ”Mormorsboken”, en fin påminnelse om en duktig och älskad syster. Historien om när Lena och Bittan rymde till St. Sigfrids plan var ju en ofta berättad historia i familjen.

Nu när jag tittar lite noggrant på bilderna så kan jag ju se både möbler (t.ex. mitt nuvarande matbord) och tavlor som jag känner igen från vårt barndomshem och som Lena tecknat från minnet. Bland annat ser jag en fin liten Olle Nyman tavla från Duvnäs gård som jag nu har i vårt sovrum. Inte helt korrekt men ändå så att man tydligt känner igen tavlan, se bifogad bild*. En liten skrift att både glädjas och gråta över.

*)

ÖSTASIATISKAMUSEET

2018

TACK för att jag fick
vara med på minnesträffen
för Lena. Måste ha tagit
mer på det där med bohem.

GOD JUL o GOTT NYTT ÅR

Kvinna förbereder ikatväv, Watablapi,
Flores, Indonesien.
Foto och © Lena Nessel

Ana

Gracia Repro 2006

Julkort från Ana Durán till Avlidna Salakonstnärers Sällskap i december 2018.

Villaägaren 2020, nr 3:

SAGOSTÄMNING.
Rörshytte mejeri ligger
inbäddat i magisk
grönska.

Stilla dagar i det gamla mejeriet

Den anonyma annonsen med en grymig svartvit bild på en timmerstuga bara måste kollas upp! Idag är det vackert renoverade Rörshytte mejeri en tillflyktsort under sköna sommardagar för Cilla och Mats Collman.

TEXT & STYLING **Madlene Lodin** FOTO **Lisa Björner**

ÅRET VAR 2010 när Cilla och Mats Collman bestämde sig för att rikta blickarna norrut i jakten på sommarhus.

– Det kändes som om alla stockholmare hade sina semesterboenden söderut, så vi bestämde oss för att leta i motsatt riktning för att kanske slippa köa ut ur stan, säger Cilla och skrattar.

Hemnet finkammades utan framgång. Så en fredags-eftermiddag fann Cilla en liten anonym till salu-annons när hon bläddrade i Svenska Dagbladets bostadsbilaga. Texten lød "Byggt 1830", under en grymig svartvit bild på en timmerstuga.

– Det var den enda informationen, förutom en hänvisning till en hemsida. Men annonsen väckte min nyfikenhet, berättar Cilla.

GRÖNT ÄR SKÖNT.

I hallen mot baksidan finns bra förvaring i form av platsbyggda garderober. Korgen köptes när Cilla och Mats var i Menton i södra Frankrike. Jaktkappen är ett arv efter Cillas pappas morfar.

Mats var till en början ganska ointresserad efter allt resultatlöst husletande. Men när paret två dagar senare åkte på visningen blev båda förälskade.

Gårdens fint bevarade helhet blev avgörande. Att det tack och lov inte var sönderrenoverat. Tvärtom! Det som var gjort var snyggt och omsorgsfullt utfört i gammal stil.

– Alla fantastiska målningar gör huset helt unikt. De är skapade av en av husets tidigare ägare, konstnären **Lena Nessel**. Och läget mitt i byn, i ett socialt sammanhang, är helt fantastiskt. Vi älskar att vara med på alla sociala tillställningar!

När Cilla och Mats fått nycklarna till sitt nya sommarställe var det dags att lära känna grannarna. Huset hade förr i tiden fungerat som en viktig samlingsplats i byn och många av invånarna kan än idag berätta minnen från det tidigare mejeriet. Som mannen de träffade på bypuben, som föddes där, eftersom hans mamma arbetade som mejerist.

– Vi knackade dörr och presenterade oss, och vi var tydliga redan från början med att vi ville bevara huset. Jag tror det var glädjande för många, säger Cilla.

Färdigt för inflyttning

När paret tog över Rörshytte mejeri var det i gott skick, färdigt för inflyttning. Det ser i princip likadant ut idag, några få saker har fixats men de har låtit förändringarna ta tid och växa fram långsamt. Det tog fyra år innan de målade om innertaket på övervåningen, vars omålade trä gav ett väldigt mörkt intryck.

– Vi ville fortsätta i samma anda som de tidigare renoveringarna, så taket målades med linoljefärg enligt konstens alla regler. Vi har fått bra råd och hjälp av vår lokala byggnadsvårdsbutik. Huset kommer även förändras exteriört, nu blir det grå foder och gulockra på fönstren.

Intresset och tänket kring inredning och hus har alltid funnits där för både Mats och Cilla. De har erfarenhet av att bygga eget hus från grunden – det är sålt nu, men lärdomarna finns kvar. Med stort fokus på återbruk försöker de handla så lite nytt som möjligt. Dalarna är loppistätt, och kompletterat med arvegods har hela det stora huset kunnat möbleras med begagnad inredning.

– Vi ville ha ett orört gammalt hus och grundtanken är

UNDER EKEN.

Här blir fikastunderna många. Utemöbeln är ett loppisfynd som inhandlades för 300 kr.

UNIK FÄRGPRAKT.

En av husets tidigare ägare, konstnären Lena Nessel, har skapat en fantastisk färgsättning, som t ex den stänkmålade tapeten.

”Gårdens fint bevarade helhet blev avgörande. Att det tack och lov inte var sönderrenoverat”

drömmuset

SCHABLONMÖNSTRAT.
Köket är platsbyggt och schablon-
målat av Lena Nesselé, som ägde
gården tidigare. Lampan över
köksbordet har sin förlaga på Carl
Larsson-gården i Sundborn.

HANTVERK FRÅN DALARNA.

Skinnförklädet som hänger vid dörrposten har Mats fått i present av Cilla. Det är sytt av skinnarbetare TappLars i Malung. Han har även hjälpt paret dotter Sissela att sy den vita pölsen.

CILLAS FAVORITRUM.

I blå rummet har Lena Nessel målat den vackra tapeten. Mitt emot soffan finns ytterdörren som leder ut på verandan.

att bevara den känslan intakt. Hemma i Täby har vi en blandning av gammalt och nytt, men i Rörshyttan får det gamla dominera, säger Cilla.

Befriande färgval

Färgprakten som konstnärsparet Lena och Olle Nessel skapat är det mest betydelsefulla med huset. Cilla och Mats beskriver det som att bo i ett museum – men på ett trevligt sätt!

– Det är befriande med alla dessa imponerande färgval som man aldrig själv hade vågat sig på.

Cillas favorit är det blå rummet och köket med prickarna.

– En annan sak jag gillar är att det är så bekvämt! Här finns både tvätt- och diskmaskin så man kan leva modernt i det gamla, det är lyx!

I det blå rummet, precis intill huvudentrén, har Mats och Cilla hängt upp ett täcke som draperi.

– Ett bra tips för gamla dragiga dörrar. Täcket är fodrat, stadigt och faller fint. Nu på sommaren förs det åt sidan men

SOM EN SKULPTUR.

Den rosamålade skorstensmuren är tongivande i hallen på övervåningen och ger rummet en lekfull känsla.

»

”Här finns både tvätt- och diskmaskin så man kan leva modernt, det är lyx!”

1. TRÄDGÅRDSTID. Mats njuter av att påta i den lummiga trädgården. **2. UTERUMMET.** "Latterian" som Mats och Cilla kallar uterummet, är en ombyggd carport som aldrig blev använd. Här sitter de om kvällarna när det blivit lite ruggigare och det är även Cillas plats för ull-skopande. Kartan kommer från en gammal skola och kyrkbänken från en nedlagd församlingsgård utanför Falun. **3. HÄRLIGA KULÖRER.** I alla rum finns de mest fantastiska målningar på golv, väggar och möbler. **4. GÄSTRUM.** I sovrummet på övervåningen brukar barn och barnbarn sova när de är på besök. Keramikdjuren kommer från en begränsad serie som togs fram i samarbete med WWF och Gustavsberg på 1970-talet. De charmiga garderobsdörrarna följer takets vinkel.

under kallare perioder hänger det framför dörren som extra isolering. En gammal lösning mot drag som även är billig.

Eftersom huset inte krävt någon större omsorg har istället trädgården hamnat i fokus.

– Hela tomten var full av två meter högt gräs och tistlar. Vi började med att ta bort allt ogräs för att se vad vi kunde hitta. Nu har bland annat pioner och krusbär börjat titta fram igen. Det är så roligt att vi kunnat locka fram det som växt här tidigare, berättar Cilla glatt.

Total avkoppling

Under sommaren njuter Cilla och Mats av besök från barn, barnbarn och vänner. Här finns inga krav på att renovera och fixa, de kan skrota runt och avkopplingen är total. Kreativitet saknas dock inte. Cilla har sina ullprojekt, Mats

VARMA NYANSER.

Cillas och Mats sovrum ligger på nedervåningen som är uppvärmd året om. Här har de fin utsikt över den rogivande trädgården. Träskorna med Skanörs traditionella blomsterslinga kallas Skanörtofflor och Cilla som har sina rötter där har sedan barnsben alltid haft ett par sådana. Tapeten är schablonmål av Lena Nessel.

snickrar i verkstan och i byn bubblar en entreprenörsanda som de får ta del av.

– Det är mycket happenings här. Så trevligt! Men när vi är hemma i huset älskar jag att sitta på verandan, i en av korgstolarna, och läsa. Gömd bakom grönskan har jag ändå koll på vägen, på allt som händer. ●

”Här finns inga krav på att renovera och fixa, avkopplingen är total”